

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

Przedmiotowy System Oceniania jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Przedmiotowy System Oceniania (PSO) z wiedzy o społeczeństwie jest również zgodny z podstawą programową z wiedzy o społeczeństwie dla gimnazjum, programem nauczania i ze Statutem Gimnazjum Publicznego w Pruchniku.

mgr Katarzyna Kos

SPIS TRESCI:

I . Obszary oceniania

**II. Co jest przedmiotem oceny z wiedzy
o społeczeństwie**

III. Kontrakt z uczniami

**IV. Kryteria oceny poszczególnych form aktywności
ucznia**

V. Standardy osiągnięć ucznia

**VI. Kryteria wystawienia oceny śródrocznej
o końcowo rocznej**

**VII. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż
przewidywana końcoworocznej oceny z wiedzy
o społeczeństwie**

VIII. Informacja zwrotna

**IX. Załącznik o dostosowaniu wymagań edukacyjnych
i kryteriów oceniania wobec uczniów posiadających
opinię z PPP**

I. OBSZARY OCENIANIA:

1. Wiadomości - stopień rozumienia i zapamiętania nabytych informacji oraz korelowanie ich z wiedzy wyniesionych z innych lekcji.
2. Umiejętności - udziału w dyskusji, selekcji problemów, formułowania sądów, obrony własnego zdania, argumentacji, zadawania pytań, wyciągania wniosków, a także korzystania i gromadzenia informacji z podręcznika, słowników, encyklopedii, prasy, tekstów źródłowych, Internetu, oprogramowania komputerowego.
3. Różne przejawy aktywności intelektualnej, w tym rozumienie tekstów, praca indywidualna i w zespole, sprawne wykonywanie powierzonych zadań.
4. Orientacja w bieżących wydarzeniach życia politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce i na świecie.
5. Obowiązkowość i systematyczność w pracy – np. staranne prowadzenie zeszytu, notatek, odrabianie zadań domowych.

II. PRZEDMIOTEM OCENY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE JEST:

1. Wiedza merytoryczna i gotowość do pamięciowej jej reprodukcji.
2. Rozumienie i umiejętność interpretacji faktów.
3. Praca ze źródłem prasowym, umiejętność pracy z materiałem kartograficznym, ikonograficznym, statystycznym, itp.
4. Formułowanie wypowiedzi ustnej.
5. Przygotowanie (odpowiedzi) pracy pisemnej (referat, prasówka, itp.).
6. Aktywność ucznia na lekcjach i w pracy pozalekcyjnej.

III. SPOSOBY I FORMY OCENIANIA – *Kontrakt z uczniami*

1. Ocenie podlegają wiadomości i umiejętności określone programem nauczania.
2. Wykaz wiadomości i umiejętności przedstawiony jest uczniom i rodzicom na początku każdego roku szkolnego.
3. Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie według zasad pomiaru dydaktycznego (przy zachowaniu takich jego właściwości, jak obiektywizm pomiaru, trafność, rzetelność i obiektywizm punktowania) za pomocą następujących narzędzi:

Testów i sprawdzianów pisemnych z zadaniami:

zamkniętymi (na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda – fałsz),
otwartymi (krótkie odpowiedzi, teksty z luką, tabele, krzyżówki).

Krótkich kartkówek obejmujących treści z trzech ostatnich zajęć.

Materiałów źródłowych: kartograficznych, statystycznych, tekstów prasowych i aktowych.

Odpowiedzi ustnych – polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo – skutkowych, postaw i przekonań.

Aktywności ucznia na zajęciach edukacyjnych(w tym praca w grupie oraz praca samodzielna).

Zadań domowych i prac długoterminowych (np.: projekt, portfolio lub prasówka).

Udziału uczniów w konkursach: kuratorskim, szkolnym lub innym, którego treści dotyczą nauczanego przedmiotu.

4. Skala ocen zawiera stopnie od 1 do 6 rozszerzone o „+”
5. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (z 3 ostatnich) jeden raz w półroczu, nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji powtórzeniowej, sprawdzianu, kartkówki i testu podsumowującego półrocze.
6. Sprawdziany pisemne, testy, kartkówki i odpowiedzi ustne są obowiązkowe.
7. Sprawdziany pisemne dotyczące materiału jednego lub kilku działów są zapowiadane co najmniej tydzień wcześniej, uczniowie znają zakres materiału i kryteria wymagania.
8. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian pisemny z przyczyn losowych, to powinien go napisać w ciągu tygodnia od dnia powrotu do szkoły.
9. Uczeń może poprawić ocenę ze sprawdzianu w ciągu tygodnia od dnia otrzymania poprawionej pracy, z wyjątkiem testu podsumowującego całe półrocze.
10. Oceny wystawiane przez nauczyciela są jawne i uzasadnione.
11. Uczeń ma obowiązek prowadzenie zeszytu przedmiotowego, oraz uzupełnienia go w przypadku nieobecności ucznia w szkole.
12. Uczeń nie może poprawić oceny niedostatecznej otrzymanej za zadanie domowe.
13. Uczeń ma prawo wglądu do pracy i zapoznania się z błędami.
14. Nie ocenia się ucznia w trudnej sytuacji losowej i po dłuższej nieobecności w szkole do tygodnia po powrocie na zajęcia.
15. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% zajęć, nie może być klasyfikowany z przedmiotu.

IV. KRYTERIA OCENY POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI UCZNIA:

Test i sprawdziany pisemne:

- Test podsumowujący obejmuje materiał z całego półrocza, a sprawdzian dotyczy jednego lub kilku działów. Stosuje się podział na grupy.

W zależności od zdobytych punktów uczniowie otrzymują następujące stopnie:

100% celujący

99% – 95% + bardzo dobry

94% – 90% bardzo dobry

89% – 80% +dobry

79% – 70% dobry

69% – 60% + dostateczny

59% - 50% dostateczny

49% - 40% + dopuszczający

39% - 30% dopuszczający

29% - 20% + niedostateczny

19% - 10% niedostateczny

Punktacja dla uczniów z dysfunkcjami:

90%-celujący

89%-85% +bardzo dobry

84% 80% bardzo dobry

79%-70% + dobry

69%-60% dobry
59%-50% + dostateczny
49%-40% dostateczny
30%-30% +dopuszczający
29%-20% dopuszczający
10%-10% + niedostateczny
9%-0% niedostateczny

Sprawdziany nauczyciel sprawdza w ciągu dwóch tygodni.

b) Krótkie kartkówki :

Kartkówki 10 – 15 minutowe są obowiązkowe, niezapowiedziane i nie podlegają poprawie. Ich zakres treści obejmuje trzy ostatnie lekcje.

c) Analiza tekstów źródłowych: materiału kartograficznego, historycznego i statystycznego:

Umiejętności analizy wymienionych źródeł informacji będą sprawdzane przez udzielanie odpowiedzi na postawione pytania do jednego lub kilku zestawionych w całości problemów materiałów źródłowych. Kryteria oceny takie jak przy odpowiedzi ustnej.

d) Odpowiedzi ustne:

Na odpowiedź ustną składa się zawartość merytoryczna, argumentacja, wyrażanie sądów, stawianie tez lub hipotez, uzasadnienie, stosowanie odpowiedniej dla przedmiotu terminologii, sposób prezentacji. Dodatkowe pytania naprowadzające wpływają na obniżenie oceny.

e) Aktywność ucznia na lekcji:

Za poprawną odpowiedź, której uczeń udziela podczas lekcji, będzie przyznawany plus(+). Pięć plusów powoduje wpisanie do dziennika oceny bardzo dobrej. Pasywna postawa ucznia w czasie lekcji powoduje wystawienie uczniowi znaku (-) . Trzy minusy powoduje wpisanie do dziennika oceny niedostatecznej.

Natomiast praca w grupach będzie polegała na efektywnym współdziałaniu w zespole, planowaniu i ocenianiu własnego uczenia się, skutecznym porozumiewaniu się w różnych sytuacjach, rozwiązywaniu problemów w twórczy sposób. Będzie oceniana przez ucznia - jako element samooceny – oraz przez nauczyciela nadzorującego pracę grup, przy uwzględnieniu następujących faz:

- zaangażowania,
- badania,
- przekształcania,
- prezentacji.

f) Prace długoterminowe:

Uczeń sam decyduje czy podejmie się wykonania pracy długoterminowej. Termin prezentacji prac ustala wspólnie z nauczycielem. Tematy prac ustala nauczyciel, uczeń dokonuje wyboru tematu. Ocenie podlegają następujące elementy pracy:

- wykazanie się zrozumieniem istoty problemu,
- precyzja i jasność wypowiedzi,
- umiejętność wnioskowania,
- sposób prezentacji, estetyka.

g) Prace domowe:

Co najmniej dwie oceny w ciągu półrocza. Ocenie podlegają: samodzielność, estetyka i poprawność rzeczowa.

h) Udział uczniów w konkursach przedmiotowych – aktywność pozalekcyjna:

konkursy szkolne:

- trzy wyniki najwyższe (trzy pierwsze miejsca) – stopień celujący
- wyniki na poziomie wyższym i nieprzeciętnym stopień bardzo dobry

konkursy pozaszkolne:

- awans do następnego etapu – stopień celujący
- udział w eliminacjach wojewódzkich oraz zdobycie tytułu laureata lub finalisty – stopień celujący na koniec roku szkolnego.

V. STANDARDY OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ:

Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- opanował w 100% podstawę programową;
- zna aktualne problemy kraju i świata oraz rozumie ich kontekst historyczny, polityczny, społeczny, gospodarczy;
- potrafi przedstawić swoją opinię na powyższe tematy oraz je uzasadnić, równocześnie umie podać argumenty innych stron;
- doskonale pracuje na lekcjach;
- może osiągać sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach lub angażuje się w życie społeczne w środowisku szkolnym i lokalnym;
- potrafi analizować akty prawne i inne źródła informacji oraz je właściwie interpretować i wykorzystywać podczas wykonywania zadań oraz podczas samodzielnego pogłębiania wiedzy.

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- ma niewielkie braki w opanowaniu podstawy programowej;
- jest aktywny na lekcjach i chętnie wykonuje dodatkowe zadania i prace;
- wykazuje duży stopień znajomości współczesnych problemów świata i kraju, choć nie zawsze potrafi przedstawić swoje zadanie na powyższe tematy oraz wytłumaczyć samodzielnie genezę współczesnych światowych problemów;
- bierze udział w szkolnych i pozaszkolnych konkursach lub przejawia aktywności w życiu szkolnym;
- jego wypowiedzi (ustne i pisemne) są dojrzałe językowo, posługuje się odpowiednią do tematu terminologią;
- potrafi analizować fakty prawne oraz korzysta z wielu źródeł informacji w celu wykonania zadań.

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- w wystarczającym stopniu opanował obowiązujący program (tzn. wykazuje się znajomością i rozumieniem wielu pojęć, sprawnie, ale nie zawsze precyzyjnie, posługuje się odpowiednią terminologią);
- pracuje sumiennie na lekcji;
- nie ma większych problemów ze wskazaniem głównych problemów kraju i świata;

- kierowany przez nauczyciela potrafi wskazywać związki między nimi i stara się je analizować, jednak często nie potrafi dokonać swojej oceny zjawisk politycznych, społecznych, czy gospodarczych;
- w celu wykonywania zadań korzysta z kilku źródeł informacji;
- jego wypowiedzi (ustne i pisemne) są poprawne językowo.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- w zadowalającym stopniu opanował obowiązującym materiał, choć jego wiedza jest wrywkowa;
- ma kłopoty z łączeniem problemów w logiczną całość;
- zna pojęcia i fakty, ale nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi ich analizować, choć proste zadania po udzieleniu wskazówek jest w stanie wykonać;
- przy wykonywaniu zadań korzysta z niewielu źródeł informacji oraz nie zawsze potrafi odróżnić tekst informacyjny od perswazyjnego;
- wykazuje na lekcjach raczej bierną postawę;
- jego wypowiedzi (ustne i pisemne) są na ogół poprawne językowo, posługuje się jednak ubogim słownictwem.

Ocenę DOPUSZCZĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- ma niewielką wiedzę na tematy związane z omawianym programem (opanał tylko najbardziej podstawowe pojęcia);
- nie przejawia zainteresowania współczesnymi problemami kraju i świata;
- nawet przy pomocy i pod kierunkiem nauczyciela słabo rozwiązuje postawione przed nim zadania;
- bardzo często popełnia błędy i myli pojęcia;
- przy wykonywaniu zadań nie potrafi korzystać z różnych źródeł informacji, nie rozróżnia opinii od faktów;
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są mało poprawne językowo.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował materiału nawet w stopniu minimalnym (tzn. nie opanował wiadomości i umiejętności, które są konieczne aby mógł kontynuować naukę);
- nie jest w stanie wykonać nawet pod kierunkiem nauczyciela zadań i rozwiązywać problemów, bo pojęcia poznawane na lekcjach są mu obce;
- na lekcjach wykazuje postawę bierną, a nawet oznaki lekceważenia przedmiotu;
- nie korzystał z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

VI KRYTERIA WYSTAWIANIA OCENY PÓŁROCZNEJ I ROCZNEJ:

1. O przewidzianej ocenie półrocznej nauczyciel informuje najpóźniej na tydzień przed klasyfikacją o rocznej na dwa tygodnie przed radą klasyfikacyjną, uzasadniając ją.
2. O przewidywanym dla ucznia końcoworocznym stopniu niedostatecznym nauczyciel informuje ustnie ucznia, a wychowawca jego rodziców na miesiąc przed końcoworocznym zebraniem Rady Pedagogicznej.
3. Ustalona klasyfikacyjna ocena niedostateczna może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego.
4. Do oceny śródrocznej i rocznej bierze się pod uwagę oceny z :
 - odpowiedzi ustnych
 - testów
 - sprawdzianów

- kartkówek
 - referatów
 - prac długoterminowych
 - zadań domowych lub zeszytu
 - aktywności na zajęciach z wos
 - aktywności pozalekcyjnej
5. Przy wystawianiu stopnia na koniec półrocza/roku bierze się pod uwagę jego wagę:
- a) Odpowiedzi ustne, aktywność, zadania domowe, kartkówki, referaty – oceny mnoży się przez jeden
 - b) Testy i sprawdziany – oceny mnoży się przez dwa
 - c) Konkursy przedmiotowe i prace długoterminowe mnoży się przez trzy
6. Każda średnia wagowa ocen przyporządkowana jest do oceny półrocznej / rocznej i odpowiada poniższym przedziałom :
- 0 – 1.49 Niedostateczny
 1.50 – 2.49 Dopuszczający
 2.50 – 3.49 Dostateczny
 3.50 – 4.49 Dobry
 4.50 – 5.49 Bardzo dobry
 5.50 – 6.0 Celujący
7. Ocena końcoworoczna jest średnią wagową z pierwszego półrocza dodaną do średniej wagowej z drugiego półrocza i podzieloną przez dwa. Otrzymana suma odpowiada ocenie w wyżej wymienionych przedziałach.
8. Ponadto przy wystawianiu oceny końcoworocznej nauczyciel bierze pod uwagę również **stosunek ucznia do przedmiotu, jego zaangażowanie w konkursach i aktywność społeczną w środowisku lokalnym.**

VII. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana końcoworocznej oceny z wos.

Uczeń ma prawo wnioskować do nauczyciela o podwyższenie oceny o jeden stopień w terminie nie dłuższym niż 3 dni od otrzymania informacji o przewidywanej dla niego rocznej ocenie klasyfikacyjnej.

O podwyższenie przewidywanej oceny mogą ubiegać się uczniowie, którzy:

- wykazują się usprawiedliwioną nieobecnością przez co najmniej 30 dni nauki w sposób ciągły
- spotkały ich zdarzenia losowe mogące mieć istotny wpływ na wyniki z danego przedmiotu
- brali udział i osiągnęli sukcesy w olimpiadach, konkursach, zawodach lub turniejach (dotyczy wnioskowania o ocenę najwyższą) .

Z wnioskiem o podwyższenie oceny może wystąpić uczeń, jeśli spełnia następujące warunki:

- był obecny na wszystkich zapowiedzianych pisemnych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności,
 - wszystkie jego nieobecności na zajęciach z danego przedmiotu są usprawiedliwione
- Egzamin przeprowadza się w formie ustnej i pisemnej. Stopień trudności powinien

odpowiadać kryteriom stopnia, o który ubiega się uczeń. Nauczyciel może na podstawie przeprowadzonego egzaminu:

- podwyższyć ocenę w przypadku pozytywnego wyniku egzaminu,
- pozostawić ocenę ustaloną w przypadku negatywnego wyniku egzaminu.

Ocena ustalona przez nauczyciela jest ostateczna.

VIII. INFORMACJA ZWROTNA:

A) *nauczyciel – uczeń:*

1. Nauczyciel przekazuje uczniowi komentarz do każdej oceny.
2. Nauczyciel pomaga w samodzielnym rozwoju ucznia, motywuje go do dalszej pracy.
3. Oceny wpisywane są do dziennika lekcyjnego.
4. Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego ustnie informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych i kryteriach ocenienia oraz umieszcza PSO w widocznym miejscu swojej klasopracowni
5. Wobec ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej dotyczącą obniżenia wymagań programowych lub informującą o specyficznych trudnościach w uczeniu się czy deficytach rozwojowych/ umysłowych, stosuje się obniżone wymagania edukacyjne, szczegółowo ujęte w załączniku.
6. Rodzic jest zapoznawany z wymaganiami edukacyjnymi na pierwszym zebraniu klasowym przez wychowawcę klasy, do której uczęszcza jego dziecko, a także ma możliwość samodzielnego przestudiowania PSO znajdującego się na stronie internetowej szkoły;

B) *nauczyciel - rodzic*

1. Nauczyciel przekazuje informację rodzicom o aktualnym stanie rozwoju i postępach dziecka w nauce na wywiadówkach, indywidualnych konsultacjach i rozmowach.
2. Dostarcza rodzicom informacji o trudnościach i uzdolnieniach ucznia.
3. Przekazuje wskazówki do pracy z uczniem.

C) *nauczyciel – wychowawca klasy*

1. Nauczyciel wpisuje oceny do dziennika.
2. Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o aktualnych osiągnięciach czy trudnościach uczniów oraz o ich zachowaniu

IX. ZAŁĄCZNIK DOTYCZĄCY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH I KRYTERIÓW OCENIA WOBEC UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH OPINIĘ Z PPP.

1. Praca nauczyciela wobec ucznia posiadającego różne dysfunkcje:

W przypadku uczniów z różnymi dysfunkcjami PSO z wiedzy o społeczeństwie uwzględnia możliwość odstępstwa od ustalonych wytycznych zarówno, co do formy prezentacji wyuczonych treści jak również czasu ich eksponowania.

Jednakże takie odstępstwo nie zwalnia od obowiązku opanowania przez ucznia treści podstawowych a więc minimalnych określonych w planach wynikowych dla poszczególnych klas.

W przypadku oceniania ucznia charakteryzującego się zaburzeniami **percepcji wzrokowej** nauczyciel zwraca uwagę na:

- trudności z pisaniem pomimo dobrych wypowiedzi ustnych
- wolne tempo czytania oraz problem zrozumienia czytanych treści
- niechęć do czytania tekstów
- popęłnianie błędów przy przepisywaniu tekstów
- mylenie liter podobnych
- opuszczanie znaków interpunkcyjnych
- słabą pamięć wzrokowa
- liczne błędy ortograficzne

W przypadku oceniania ucznia charakteryzującego się zaburzeniami **percepcji słuchowej** nauczyciel zwraca uwagę na:

- trudności w uczeniu się pamięciowym: pojęcia, nazwiska
- trudności z odróżnianiem podobnych słów
- nieprawidłowa wymowa
- trudności w rozumieniu tekstu

W przypadku oceniania ucznia charakteryzującego się zaburzeniami **orientacji przestrzennej** nauczyciel zwraca uwagę na:

- problemy z wykonywaniem tabel
- myleniem kierunku zapisu
- przestawianiem liter
- trudności ze zrozumieniem treści dotyczących stosunków przestrzenno-czasowych

W przypadku oceniania ucznia charakteryzującego się **dysleksją rozwojową** nauczyciel zwraca uwagę na:

- trudności z czytaniem tekstów i związanymi tym poleceniami
- trudności w pisaniu, dysgrafia, dysortografia

W przypadku oceniania ucznia charakteryzującego się **ADHD** nauczyciel zwraca uwagę na:

-odpowiednie warunki koncentracji ucznia: stwarzać należy sprzyjający klimat egzekwowania treści edukacyjnych

2.Zasady ocenienia uczniów z dysfunkcjami:

* W zależności od stwierdzonych dysfunkcji wymagania edukacyjne dopasowane są do możliwości edukacyjnych ucznia na podstawie orzeczenia z poradni, zaleceń pedagoga szkolnego oraz obserwacji własnej ucznia.

Zakres wymagań każdorazowo dopasowywany jest do możliwości ucznia np.:

- ocenie podlegają postępy czynione przez ucznia w zakresie objętym dysfunkcją, nawet gdy są poniżej wymagań na daną ocenę
- zmniejszenie zakresu materiału, wiedza i umiejętności uczniów posiadających orzeczenie o obniżeniu wymagań edukacyjnych jest wymagana na poziomie koniecznym i podstawowym
- odpytywanie z ławki z wydłużonym czasem na odpowiedź
- zmiana formy sprawdzania np. z pisemnej na ustną lub odwrotnie
- ignorowanie błędów w pisowni pod warunkiem poprawienia ich w ramach pracy domowej (dysleksja, dysortografia), błędy nie mają wpływu na ocenę
- przedłużenie czasu pracy na sprawdzianie lub zmniejszenie liczby zadań
- sprawdzian dopasowany do możliwości ucznia (inna punktacja)
- przeczytanie przez nauczyciela (lub wyjaśnienie) polecenia
- możliwość dodatkowych konsultacji z nauczycielem w celu lepszego zrozumienia lub utrwalenia materiału
- podpowiadanie przez nauczyciela różnych form pracy w celu zapamiętania lub utrwalenia materiału

Przy wystawianiu oceny śródrocznej lub końcowrocznej ucznia ze stwierdzonymi dysfunkcjami bierze się pod uwagę również jego stosunek do przedmiotu, wykazywaną chęć współpracy z nauczycielem i systematyczność.

